

мікроорганізмів на шкірі, але й сприяє зниженню запальних процесів, покращенню гідратації та захисту шкіри від шкідливих впливів. Така рецептура може стати важливим кроком у створенні косметичних засобів для чутливої та схильної до дерматологічних захворювань шкіри.

БІОЛОГІЧНИЙ ПРОФІЛЬ ЗБУДНИКА ОРОПУШ

Сенюк І.В., Кравченко В.М.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

citochrom@gmail.com

Вступ. Оропуш (гарячка Оропуш, або хвороба, спричинена вірусом Оропуш) – це арбовірусна інфекційна хвороба, яка передається людям через укуси мошок і комарів, основними резервуарами якої є лінивці. Вона поширена переважно в тропічних регіонах Центральної та Південної Америки, зокрема в бразильській Амазонці, де вважається другою за частотою вірусною хворобою після гарячки денге.

На теперішній час спалах зазначеного вірусного захворювання фіксують а Еквадорі, Канаді, США та у Європі, що передумовою до уважного вивчення збудника та попередження виникнення пандемічних ознак.

Матеріали та методи. Проведений аналіз наукової та науково-популярної літератури, які присвячені нового збудника Оропуш.

Результати та їх обговорення. *Класифікація та таксономія.* Збудником гарячки Оропуш є вірус Оропуш, який належить до родини *Bunyaviridae* (за сучасною класифікацією – *Peribunyaviridae*), роду *Orthobunyavirus*. Це одноланцюговий РНК-вірус із негативним ланцюгом, що складається з трьох сегментів геному (L, M, S).

Морфологічні характеристики. Вірус Оропуш має сферичну форму, діаметром приблизно 90–100 нм, із ліпідною оболонкою, що робить його чутливим до органічних розчинників і миючих засобів. Морфологічно подібний до інших представників роду *Orthobunyavirus*, таких як віруси гарячки Рифт-Валлі чи Каліфорнійського енцефаліту.

Генетична структура та різноманітність. Геном вірусу складається з трьох сегментів РНК: великий (L) кодує РНК-полімеразу, середній (M) – глікопротеїни оболонки, малий (S) – нуклеокапсидний білок. Філогенетичний аналіз показує наявність трьох основних генотипів вірусу (I, II, III), які циркулюють у Центральній і Південній Америці. Ці генотипи виникли внаслідок генетичного реасортименту між різними штамами.

Резервуари та вектори. Природними резервуарами вірусу є лінивці (рід *Bradypus*), а також деякі види мавп і птахів. Основні переносники – мошки роду *Culicoides* (зокрема *Culicoides paraensis*) та комарі роду *Culex*. Люди інфікуються через укуси інфікованих комах.

Механізм передачі та патогенез. Вірус передається трансмісивним шляхом через укуси мошок і комарів, що робить його арбовірусом. Після укусу вірус потрапляє в кров, розмножується в клітинах імунної системи, викликаючи системну вірусемію, що призводить до гарячки, головного болю, м'язових болів і, в рідкісних випадках, неврологічних ускладнень (наприклад, менінгіту).

Епідеміологічні особливості. Вірус Оропуш спричиняє спалахи в тропічних регіонах, зокрема в Бразилії, Болівії, Колумбії, Кубі та Перу. Наприклад, у 2024 році в американському регіоні було зареєстровано 8078 випадків, включно з двома летальними. У бразильській Амазонці хвороба є другою за частотою серед вірусних інфекцій після денге, що свідчить про її значне епідеміологічне навантаження.

Клінічні прояви та ускладнення. Вірус спричиняє гостру гарячку, яка зазвичай триває 2–7 днів, із симптомами, подібними до денге: лихоманка, головний біль, біль у м'язах і суглобах, іноді нудота. Іноді можливі ускладнення, такі як неврологічні розлади (менінгіт, енцефаліт). У 2024 році в Бразилії зафіксовано випадки мікроцефалії у новонароджених, можливо пов'язані з вірусом, а також внутрішньоутробні смерті плоду.

Діагностика та ідентифікація. Для підтвердження діагнозу використовують молекулярні методи (ПЛР) для виявлення РНК вірусу в сироватці крові, а також серологічні тести для виявлення антитіл (IgM, IgG). Оскільки хвороба вважається новою та погано ідентифікованою, її діагностика потребує суворого дотримання міжнародних протоколів (згідно з Міжнародними медико-санітарними правилами).

Профілактика та контроль. Специфічна вакцина чи протівірусна терапія проти вірусу Оропуш відсутня. Основні заходи профілактики включають контроль популяції комах-переносників (використання репелентів, сіток, знищення місць розмноження мошок і комарів) та уникнення контакту з природними резервуарами в ендемічних регіонах.

Висновки. Дана робота охоплює основні аспекти біологічного профілю вірусу Оропуш, включаючи його структуру, епідеміологію, патогенез і заходи контролю. Хвороба є серйозною проблемою в тропічних регіонах, і її вивчення потребує додаткових досліджень, особливо з огляду на можливі ускладнення, такі як мікроцефалія у новонароджених. Також розповсюдження зазначеного захворювання викликає занепокоєння та подальших дій медичних організацій задля створення лікарських засобів для профілактики та лікування нової інфекційної патології.